

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI / ZASTUPNIČKI DOM
DOM NARODA**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
ДОМ НАРОДА**

Zajednička komisija za ljudska prava,
prava djeteta, mlade,
imigraciju, izbjeglice, azil i etiku
Zajedničko povjerenstvo za ljudska prava, prava djeteta,
mlade, useljništvo, izbjeglice, azil i etiku

Заједничка комисија за људска права,
права дјетета, младе, имиграцију, изbjеглице,
азил и етику

Број/Број: 03/6-50-12-26/09
Сарајево/Сарајево: 28.8.2009.

Prijedlog zakona
o izmjenama i dopunama Zakona o nestalim licima

Sarajevo, avgust 2009.

Na osnovu člana IV. 4. a) i člana II Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj ____ 2009. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj ____ 2009. godine, usvojila je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NESTALIM LICIMA

Član 1.

U Zakonu o nestalim licima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/04), u članu 2. tačka 9. briše se.

Član 2.

Član 11. briše se i glasi:

"(1) U skladu s ovim zakonom, članovi porodice nestalih lica iz člana 2. stav 2. ovog zakona imaju pravo na ostvarivanje mjesečne novčane pomoći.

(2) Pravo na mjesečnu novčanu pomoć ne ostvaruju članovi porodice nestalog lica ako ostvaruju:

- a) prava iz boračko-invalidske zaštite;
- b) prava po osnovu socijalne zaštite;
- c) pravo po osnovu starosne/invalidske penziju, ako njen iznos prelazi iznos minimalne zagwarantirane penzije prema mjestu prebivališta korisnika ovog prava;
- c) prihod po osnovu rada, samostalnog obavljanja privredne ili samostalne djelatnosti i druge prihode koji se u skladu s važećim zakonima smatraju izdržavanjem, ako iznos ostvarenog prihoda prelazi minimalnu plaću prema mjestu prebivališta korisnika ovog prava."

Član 3.

U članu 12. stav 2. briše se.

Član 4.

U članu 13. tačka 2.d) mijenja se procenat uvećanja osnovnog iznosa novčane pomoći sa 15% na 30%.

Član 5.

(1) U članu 15. stav 1. mijenja se i glasi:

"S ciljem osiguranja sredstava i realizacije prava članova porodice nestalih lica (prava na novčanu pomoć, pomoć udružnjima porodica nestalih lica, obilježavanje mjesta ukopa i iskopavanja nestalih lica i druga prava shodno Zakonu o nestalim licima), osniva se Fond za pomoć porodicama nestalih lica Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Fond), kao samostalna upravna organizacija koja ima status pravnog lica, svoj pečat i štambilj. Ime i grb Bosne i Hercegovien bit će korišteni za pečat Fonda, shodno važećem zakonu."

(2) U članu 15. stav 2. mijenja se i glasi:

“Odluku o osnivanju Fonda, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine kojom se definira rukovođenje, sjedište, način finansiranja, upravljanje sredstvima kao i druga pitanja u vezi s radom Fonda.”

(3) Stav 3. briše se.

Član 6.
(Stupanje Zakona na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PSBiH
Beriz Belkić

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PSBiH
Ilija Filipović

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNO-PRAVNI I ZAKONSKI OSNOV ZA UVOĐENJE PROPISA

Ustavom Bosne i Hercegovine članom IV 4.a) predviđeno je da Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine donosi zakone u cilju izvršavanja obaveza Bosne i Hercegovine vezanih za član II 1. Ustava BiH – Ljudska prava i osnovne slobode i člana 2.- Međunarodni standardi, a u vezi sa članom II 3. Katalogom prava koji utvrđuje da su sve osobe na teritoriji Bosne i Hercegovine jednake u uživanju ljudskih prava i osnovnih sloboda počev od egzistencijalnog ljudskog prava na život preko prava osobe na ličnu slobodu i sigurnost što uključuje zabranu mučenja, nečovječnog postupanja i kažnjavanja, držanje u ropstvu ili potčinjenosti do prava na slobodu misli, savjesti i vjeroispovjesti koje podrazumjeva slobodu izražavanja, mirnog okupljanja **i odabira mjesta prebivališta koje je kada su u pitanju porodice nestalih osoba izuzetno važno.**

Osnovna odredba Ustava BiH na osnovu koje je pripremljen tekst ovog Zakona je sadržana u članu II 4. **Nediskriminacija** koji je suštinska osnova za donošenje ovog Zakona, a kojim je utvrđeno: *Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim osobama u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.*”

Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (iz 1950.god.) je sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine i kao takva ima snagu direktne primjene u bosansko-hercegovačkoj jurisdikciji, pa samim tim i čl. 14 Konvencije koji zabranjuje svaki vid diskriminacije direktno je primjenjiv u pravnom sistemu BiH i Prtokol 12 uz istu sadrži odredbu koja uvodi opštu zabranu diskriminacije.

Također i drugi međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava temelje se na principu zabrane diskriminacije (npr. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, konvencija o pravima djeteta, te Konvencija o zabrani torture, mučenja i drugih nehumanih postupaka ili kazni).

II RAZLOZI ZA UVOĐENJE PROPISA I OBJAŠNJENJE ODABRANE POLITIKE

Osnovni razlog sadržan je u zahtjevu članova porodica nestalih osoba da se svima bez izuzetka osigura jednaka socijalna zaštita i pravo na novčanu potporu.

Ustavni sud BiH je donio više odluka (*AP –129/04 od 27.05.2006., AP -1226/05 od 18.11.2006., AP- 228/04 od 27. 05. 2006. AP -159/06, od 26. 06.2007. AP -171/06, od 13. 09.2007., AP -1143/06, od 13. 09. 2007. i AP –36/06, od 16. 07. 2007. godine*).

Odlukama Ustavnog suda BiH utvrđena je obaveza **Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, vlada Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH** u pogledu osiguravanja funkcionisanja institucija osnovanih u skladu sa Zakonom o nestalim osobama BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 50/04), tj. (*Instituta za nestale osobe BiH, Fonda za pomoć porodicama nestalih i Centralne evidencije o nestalim osobama BiH koja se uspostavlja u okviru Instituta*), odnosno kako je to utvrđeno odlukama **"...Ustavni sud BiH naložio je Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Vladi Federacije BiH, Republike Srpske i Vladi Brčko Distrikta BiH da bez odgađanja osiguraju da operativno funkcioniraju Fond za pomoć porodicama nestalih osoba u Bosni i Hercegovini i Centralna evidencija nestalih osoba u Bosni i Hercegovini koji su osnovani u skladu sa Zakonom o nestalim osobama BiH.."**

Također treba naglasiti da je Bosna i Hercegovina, potpisnica UN Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja (CAT), na osnovu koje je nakon prve prezentacije Izvještaja Bosne i Hercegovine o provedbi ove konvencije pred UN komitetom protiv torture o stanju u Bosni i Hercegovini po pitanju poštivanja odredbi Konvencije, dobila od Komiteta povratne preporuke za ***usklađivanje zakona, izvršnih, sudskih, administrativnih i drugih mjera radi usklađivanja normi i praksi u suzbijanju i sprječavanju slučajeva torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja s odredbama Konvencije, te također obeštećenja svih osoba koje su bile žrtvama ovakvoga postupanja.***

Pored preporuka UN komiteta protiv torture, dio ovoga teksta čine i preporuke drugih UN tijela zaduženih za vršenje nadzora nad izvršenjem obveza država ugovornica po potpisanim međunarodnim ugovorima i drugim dokumentima iz oblasti ljudskih prava.

Preporuke komiteta dostavljene Bosni i Hercegovini u konkretnom slučaju odnose se na ***pravo svake osobe na human tretman bez obzira na okonosti u kojima se ona našla/nalazi, kažnjavanje odgovornih za postupanje suprotno navedenom principu i općenito obeštećenje žrtava nehumanog postupanja i drugih okolnosti koje su njih prouzročile određene posljedice.***

Sastavni dio ovog pregleda su i prijedlozi za akciju po osnovu:

- preporuke UN komiteta o eliminaciji rasne diskriminacije (CERD),
- zaključnih napomena Komiteta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ESKP) i
- zaključnih napomena Komiteta za ljudska prava (CCPR).

Međunarodni dokumenti relevantni za zaštitu prava žrtava torture i civilnih žrtava rata:

- UN Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja (CAT);
- UN konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD);
- Konvencija o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ESKP);
- Europka konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;
- Europska konvencija protiv torture i drugih nehumanih tretmana ili kažnjavanja.

U ovom pregledu također su date preporuke o načinu ostvarenja i **ujednačavanja prava žrtava torture i civilnih žrtava rata u Bosni i Hercegovini, koje su kao takve definirane postojećim zakonodavstvu u** Bosni i Hercegovini, kao i dopuna definicija i prava koje nisu propisane nacionalnim zakonodavstvom, a predstavljaju dio prava utvrđenih Konvencijom i drugim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava.

Komiteta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima preporučio je vlastima Bosne i Hercegovine da osiguraju ***pravedniju dodjelu postojećih sredstava za socijalnu zaštitu, posebno civilnih žrtava rata, s ciljem smanjenja proturječnosti između, između ostalog, budžeta za civilne i vojne žrtve rata.***

Komitet je podstakao državu članicu da promovira usvajanje predloženog Zakona o izmjenama i dopunama FBiH, Zakona o socijalnoj zaštiti, civilnim žrtvama rata i porodicama sa djecom, koji je trenutno u parlamentarnoj proceduri u FBiH, i koji predviđa transfer budžeta za socijalnu zaštitu civilnih žrtava rata i osobe sa invaliditetom koje nisu povezane sa oružanim sukobom sa kantona na Federaciju, kako bi se ukinule nejednakosti koje su rezultat različite dostupnosti sredstava u

kantonima. Također je zatražio od države članice da osigura da vlasti FBiH prošire ovaj transfer budžeta na druge kategorije korisnika socijalne zaštite.¹

Iako je Bosna i Hercegovina usvajanjem Zakona o nestalim osobama realizirala veliki dio obaveza Komitet protiv torture je preporučio državi članici da intenzivira svoje napore da se uspostavi funkcionalan Institut za nestale osobe, Fond za podršku porodicama nestalih osoba i centralna baza podataka nestalih osoba. Država članica, nadalje, treba osigurati da se dostupni načini za kompenzaciju koriste na nediskriminirajući način.²

Komitet za ljudska prava zauzeo je stajalište da država članica treba poduzeti trenutne i djelotvorne akcije da istraži sve neriješene slučajeve nestalih osoba i osigura bez odgode da Institut za nestale osobe postane potpuno operativan, a u skladu sa odlukom Ustavnog Suda od 13. augusta 2005. godine. Također treba osigurati da centralna baza podataka nestalih osoba bude finalizirana i verificirana, da Fond za podršku porodicama nestalih osoba bude osiguran, te da plaćanja porodicama počnu što je prije moguće.³

Komitet za građanska i politička prava bilježi sa zabrinutošću da je sudbina i mjesto gdje se nalaze oko 15.000 osoba koji su nestali tokom oružanog sukoba (1992 - 1995) ostaje neriješena. Komitet podsjeća državu članicu da članovi porodica nestalih osoba imaju pravo znati o sudbini svojih srodnika, i da neuspjeh da istraži uzroke i okolnosti smrti, kao i mjesta gdje se nalaze nestale osobe povećava neizvjesnost i patnju za članove porodice i može predstavljati povredu člana 7. Pakta (članovi 2(3), 6. i 7.).

Država članica treba poduzeti trenutne i djelotvorne akcije da istraži sve neriješene slučajeve nestalih osoba i osigura bez odgode da Institut za nestale osobe postane potpuno operativan, a u skladu sa odlukom Ustavnog Suda od 13. augusta 2005. godine. Također treba osigurati da centralna baza podataka nestalih osoba bude finalizirana i verificirana, da Fond za podršku porodicama nestalih osoba bude osiguran, te da plaćanja porodicama počnu što je prije moguće.

III USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Imajući u vidu činjenicu da se bosansko-hercegovačka jurisprudencija dobrim dijelom zasniva na kako evropskim tako i UN dokumentima za zaštitu ljudskih prava (kao što su konvencije, povelje i paktovi), te direktivama kako Evropske unije tako i Vijeća Evrope koje zabranjuju diskriminaciju, viktimizaciju, mobing, uznemiravanje ili poticanje na vršenje diskriminatorskih radnji može se konstatovati da donošenje izmjena i dopuna predmetnog zakona u dobroj mjeri doprinosi osnaživanju i implementaciji pravnog sistema Bosne i Hercegovine.

IV PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA POŠTIVANJA PROPISA

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice dužno je pratiti primjenu ovog zakona kroz prikupljanje informacija o provođenju ovog zakona i predmetima diskriminacije u pogledu ostvarivanja prava porodica nestalih osoba. Ove informacije se obavezno uvrštavaju u izvještaje prema nadležnim bh tijelima tako i prema nadležnim UN komitetima i komitetima Vijeća Evrope.

Ovim zakonom su predviđeni mehanizmi za provedbu istog koji su pojačani jednostavnijim rješenjem upogledu uspostave Fonda za pomoć nestalim osobama i upogledu uspostavljanja zajedničkog okvira kojim se osigurava jednaka zaštita prava članovima porodice nestalih osoba u Bosni i Hercegovina.

¹ E/C.12/BIH/CO/1, Zaključne napomene Komiteta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, tačka 39. i 40.

² CAT/C/BIH/CO/1, Zaključci i preporuke Komiteta protiv torture, tačka 20.

³ CCPR/C/BIH/CO/1, Zaključne napomene Komiteta za ljudska prava, tačka 14.

V OBRAZLOŽENJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE PROPISA I FINANSIJSKE EFEKTE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona sredstva će biti planirana u Budžetu institucija BiH (Ovdje bi trebalo da predložimo moguća sredstva).

VI OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

Konsultacije sa porodicama nestalih..

VII RASPORED EVENTUALNOG PREISPITIVANJA UVEDENOG ZAKONA

Ovaj zakon je usvojen 2004. godine i u skladu sa uobčajeniom praksom potrebno je preispitivati njegovu provedbu namanje svake dvije godine.